

Werelderfgoed en toerisme

Auteur	Marieke Brugman
Team	Wikiwijs Maken Auteurs
Laatst gewijzigd	25 januari 2024
Licentie	CC Naamsvermelding 4.0 Internationale licentie
Webadres	https://maken.wikiwijs.nl/42818/

Dit lesmateriaal is gemaakt met Wikiwijs van Kennisnet. Wikiwijs is hét onderwijsplatform waar je leermiddelen zoekt, maakt en deelt.

Inhoudsopgave

Introductie	2
1. Leerdoelen	3
2. Toerisme: een wereldwijd fenomeen en big business	4
2.1 Opdracht Het berekenen van trends in toerisme	5
Voordelen en mogelijke gevaren van toerisme voor Werelderfgoedbehoud	6
2.2 Opdracht De voordelen en mogelijke gevaren van toerisme naar Werelderfgoederen	8
De behoefte aan een nieuw soort toerisme	8
3. Werelderfgoed, toerisme en duurzame ontwikkeling	10
3.1 Opdracht Bordspel: Werelderfgoed en toerisme	11
3.2 Opdracht De ongemanierde toerist versus de respectvolle toerist	12
Algemene gedragsregels voor toeristen	13
Steeds meer Werelderfgoederen om te bezoeken	13
3.3 Opdracht Het beoordelen van toeristenfaciliteiten bij een Werelderfgoed	15
4. Virtueel toerisme en Werelderfgoed	16
5. Het toerismebeleid van Werelderfgoederen	17
5.1 Opdracht Het aanleggen van een snelweg door een natuurlijk Werelderfgoed	18
6. Opdracht over Werelderfgoed in Nederland: een reis door Nederland	20
7. Opdracht over Werelderfgoed in Nederland: poldermodel	21
8. Suggesties voor aanvullende opdrachten	23
Over dit lesmateriaal	24

Introductie

'Oorlog begint in de gedachten van mensen. De opbouw van vrede moet daar ook beginnen.'
Voorwoord van de Constitutie van UNESCO

Dit is een hoofdstuk uit het UNESCO-lespakket World Heritage in Young Hands. Dit lespakket is ontwikkeld om jongeren in de hele wereld kennis te laten maken met UNESCO en de Werelderfgoedconventie.

Deze bewerking en vertaling is verzorgd onder de verantwoordelijkheid van de Nationale UNESCO Commissie.

Voor meer informatie zie www.unesco.nl

Vertaling: Univertaal

Opdrachten over Werelderfgoed in Nederland: Zeeman & de Regt onderwijskundigen

Eindredactie: Marieke Brugman

Video: Wat is UNESCO en wat doet zij?

<http://youtu.be/pLdtbCwll-o>

1. Leerdoelen

Kennis

Help leerlingen hun kennis en begrip te vergroten van:

- trends in toerisme en de mogelijke impact op Werelderfgoed
- hoe toerisme ons kan helpen om meer te leren over erfgoed, andere culturen, waarden en tradities
- de noodzaak van een bezoekersbeleid.

Houding

Moedig leerlingen aan om:

- te begrijpen dat het nodig is om nieuwe vormen van toerisme te introduceren, die leiden tot waardering en behoud van erfgoed
- na te denken over de maatregelen die genomen worden om Werelderfgoederen te beschermen tegen massatoerisme en deze te respecteren.

Gedrag

Help leerlingen met het ontwikkelen van hun vermogen om:

- te leren hoe ze statistische gegevens kunnen interpreteren en analyseren om de relatie tussen trends in toerisme en Werelderfgoedbehoud beter te begrijpen
- basisvaardigheden te ontwikkelen om gids te worden bij een Werelderfgoed
- culturele en natuurlijke erfgoederen op een respectvolle en verantwoordelijke manier te bezoeken
- creatieve manieren te bedenken om een Werelderfgoed te presenteren aan toeristen, rekening houdend met het behoud.

2. Toerisme: een wereldwijd fenomeen en big business

"Er is geen enkel persoon en geen enkele cultuur die zich kan ontwikkelen zonder de wisselwerking met andere culturen. We moeten leren herkennen wat een cultuur te danken heeft aan een andere cultuur. We moeten ons realiseren dat cultureel toerisme ook een van de meest vruchtbare en uitdagende middelen is om de dialoog tussen culturen en maatschappijen voort te zetten. Het ontmoeten van anderen helpt ook om onze eigen cultuur en ons eigen erfgoed te waarderen. Ook kweken we zo beter begrip voor onze eigen natuurlijk omgeving."

Koïchiro Matsuura, Directeur-Generaal van UNESCO, op het UNEP Global Ministerial Environment Forum, Nairobi, 8 februari 2001

De toren van Pisa, Italië (Flickr/Chris)

Een van de grootste wereldwijde fenomenen van de afgelopen veertig jaar is de toename van massatoerisme. Dit heeft een aanzienlijk effect op het aantal mensen dat Werelderfgoederen bezoekt.

Mensen hebben nog nooit zo vaak en zo ver gereisd als ze vandaag de dag doen. Dit komt door de snelle ontwikkelingen op het gebied van vervoer, levensstandaard, betaalde vakantie en vrije tijd. In 1950 schatte de World Tourism Organization (WTO) dat het wereldwijde toerisme ongeveer 25 miljoen mensen omvatte. In 2007 waren dat al 903 miljoen mensen, 36 keer zo veel als vijftig jaar ervoor.

Vanwege de wereldwijde financiële crisis en economische recessie, was het internationale toerisme in 2009 met 4,2% afgenomen tot 880 miljoen. Internationale toerisme-uitgaven bereikten in 2009 852 miljard Amerikaanse dollar (611 miljard euro). Dit was een afname van 5,7% in vergelijking met 2008.

De WTO voorspelt tegen de 1,6 miljard toeristen in het jaar 2020!

Veel mensen vinden het leuk om nieuwe, interessante gebieden te ontdekken en aangezien Werelderfgoederen van unieke, universele waarde zijn, kiezen veel mensen ervoor om juist deze locaties te bezoeken.

De historische stad Teotihuacan, Mexico (Flickr/Wallack Family)

Omdat er steeds meer mensen in grote steden wonen, stijgt de belangstelling voor natuurschoon en natuurlijke Werelderfgoederen. Dit soort toerisme wordt ook wel ecotoerisme genoemd. Reizen naar culturele locaties noemt men cultureel toerisme.

Toerist: iemand die voor zijn plezier reist.
Van Dale Groot Woordenboek

Toerisme: het reizen ter ontspanning.
Van Dale Groot Woordenboek

Toerisme wordt vaak in verband gebracht met ontwikkeling, omdat het banen creëert en geld opbrengt. In 1950 besteedden toeristen bijvoorbeeld 2,1 miljoen Amerikaanse dollar en in 2007 1 triljoen, bijna 3 miljard per dag.

Bezoek voor meer informatie over trends in toerisme de website van de [World Tourism Organization](http://www.wto.org).

2.1 Opdracht Het berekenen van trends in toerisme

Doel: het leren over wereldwijde trends in toerisme en de gevolgen dat het aantal bezoekers heeft op Werelderfgoedbehoud

Laat de leerlingen tabel 1 van het Werkblad zien (Engelstalig). Leg uit wat de gegevens betekenen en geef ze informatie over het verzamelen, analyseren en gebruiken van statistiek. Neem de vijftien meest bezochte landen en vraag de leerlingen om met behulp van de Werelderfgoedkaart uit te zoeken hoe veel Werelderfgoederen er in deze landen zijn. Vraag ze om verbanden te leggen (bijvoorbeeld of het aantal Werelderfgoederen per land het hoge aantal toeristen kan verklaren) en laat ze de tien meest bezochte landen indelen in geografische gebieden: Afrika, Noord- en Zuid-Amerika en het Caraïbisch gebied, Azië en de Pacific, de Arabische wereld en Europa.

Laat tabel 2 zien aan de leerlingen en vraag ze om de vijftien landen in te delen in twee lijsten:

geïndustrialiseerde landen en minder geïndustrialiseerde landen. Is er een verband tussen hoe ontwikkeld een land is, hoe veel toeristen uitgeven en de aanwezigheid van Werelderfgoederen? Bespreek de bevindingen. Hoe veel van de grootste verdieners hebben Werelderfgoederen?

Laat tabel 3 aan de leerlingen zien en bespreek wat 'groeisnelheid' betekent en waarom dit per decennium verschilt.

Probeer gegevens te verzamelen over toerisme en het aantal toeristen naar Werelderfgoederen in uw land en laat leerlingen deze gegevens presenteren.

Type activiteit: onderzoek, activiteit in de klas

Duur: Eén of meerdere lesuren

Geschikt voor: wiskunde, maatschappijleer

Nodig: werkblad lesactiviteit (zie onder), gegevens over wereldtoerisme, rekenmachine, [Werelderfgoedkaart](#)

[Werkblad tabellen bij Opdracht 1](#)

Voordelen en mogelijke gevaren van toerisme voor Werelderfgoedbehoud

Toerisme heeft veel onmiskenbare voordelen. Voor het gastland, de steden en de erfgoederen, creëert toerisme banen en levert het geld op. Soms leidt het ook tot een verbetering van de plaatselijke infrastructuur (zoals wegen, communicatiemiddelen, medische zorg). De reizigers kunnen de wonderen van de wereld bezoeken en meer leren over andere landen, een andere omgeving, culturen, waarden en manieren van leven. Dit zorgt voor meer internationaal begrip en solidariteit. Als we over anderen leren, leren we vaak ook veel over onszelf.

Toerisme kan echter ook negatieve effecten hebben. Miljoenen toeristen bezoeken bijvoorbeeld het tempelcomplex van Borobodur in Indonesië. Dit ligt in een heel warme en vochtige regio. Om het de toeristen zo comfortabel mogelijk te maken, laten sommige chauffeurs van touringcars hun motoren lopen om de airconditioning aan te houden, terwijl ze wachten tot de toeristen terugkomen van het bezoek aan de tempels. Het is hoogstwaarschijnlijk dat de uitlaatgassen de stenen tempels beschadigen.

Borobudur, Indonesië (Flickr/Seth Mazow)

Voor veel andere Werelderfgoederen vormt autoverkeer een groot gevaar. De weg in de buurt van Stonehenge in Groot-Brittannië, bedreigt het ongeschonden karakter van dit erfgoed. Het voorstel om in Egypte een snelweg aan te leggen van Giza naar Dashur, in de buurt van de piramides, werd op verzoek van UNESCO tegengehouden door de Egyptische autoriteiten.

De Werelderfgoedconventie noemt de 'snelle stedelijke nieuwbouwprojecten en nieuwbouw voor toeristen' een serieuze dreiging, verwijzend naar de Lijst van bedreigd Werelderfgoed (Artikel 11, paragraaf 4).

"Toerisme heeft zowel positieve als negatieve effecten op erfgoed. De positieve effecten moeten worden veiliggesteld en de negatieve weggewerkt."

Student's Pledge (Belofte van leerlingen), Werelderfgoed Jongerenforum, Bergen, Noorwegen

Stonehenge, Groot-Brittannië ((Flickr/Lawrie Cate)

2.2 Opdracht De voordelen en mogelijke gevaren van toerisme naar Werelderfgoederen

Doel: het beter begrijpen van de voordelen en mogelijke gevaren van toerisme naar Werelderfgoederen

Verdeel de klas in twee groepen. Vraag Groep 1 om een lijst te maken van de voordelen van toerisme voor een Werelderfgoed of een erfgoed in de buurt. Vraag Groep 2 om een lijst te maken van de gevaren van toerisme naar Werelderfgoederen.

Van iedere groep presenteert een leerling de lijst aan de rest van de klas. Bespreek hoe de gevaren van toerisme beperkt kunnen worden.

Soort activiteit: discussie, activiteit in de klas

Duur: één lesuur

Geschikt voor: taal, maatschappijleer

De behoefte aan een nieuw soort toerisme

Toerisme stelt mensen in staat om de diversiteit in culturen, levensstijlen en natuurlijke omgeving te waarderen. Het biedt de mogelijkheid tot nuttige interculturele uitwisselingen voor jonge mensen.

Toerisme kan echter ook economische en sociale onevenwichtigheid veroorzaken. Dit gebeurt bijvoorbeeld als er prioriteit wordt gegeven aan het bouwen van hotels, zwembaden en restaurants voor toeristen ten koste van scholen en ziekenhuizen voor de plaatselijke bevolking.

Toerisme in Egypte (Flickr/Michael Tyler)

Er is een nieuw soort toerisme nodig, dat ecologische en duurzame ontwikkeling ondersteunt en gastlanden aanmoedigt om hun culturele identiteit opnieuw te bevestigen en hun cultuur en omgeving beter bekend, geliefd en gewaardeerd te maken door bezoekers. Tegelijkertijd bestaat de behoefte aan een echte interculturele dialoog, wederzijds respect en solidariteit. In landen met watertekort, kunnen toeristen bijvoorbeeld hun solidariteit tonen door water te besparen en hun handdoeken en lakens niet dagelijks te laten wassen.

Video

Boeddhistische kosmologie: het tempelcomplex van Borobudur

Filmpje over Borobudur
http://youtu.be/txujqGtB_6g

3. Werelderfgoed, toerisme en duurzame ontwikkeling

"Toerisme kan bijdragen aan kwalitatieve en duurzame ontwikkeling als het gebaseerd is op de toewijding en deelname van de lokale bevolking en als de natuurlijke en culturele bronnen waar het toerisme op gebaseerd is, op de lange termijn behouden worden. De lokale bevolking moet betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering."

Notulen van een vergadering over cultuur, toerisme en ontwikkeling: Crucial Issues for the Twenty-first Century, pagina 7, Parijs, UNESCO, 26-27 juni 1996

Massatoerisme kan ernstige gevolgen hebben voor het behoud van culturele erfgoederen (beschadiging door het hoge aantal bezoekers) en natuurlijke erfgoederen (bijvoorbeeld het introduceren van vreemde plant- of diersoorten door toeristen, het bouwen van toeristenverblijven langs kwetsbare kustlijnen, vervuiling door toerisme). Elk erfgoed, en met name Werelderfgoederen, moet op een fatsoenlijke manier beheerd worden. Het is belangrijk dat jonge mensen nadenken over hun eventuele bijdragen aan het beheer van een erfgoed. Zij zijn immers de toekomstige beleidsvormers.

De Galapagos eilanden, een kwetsbaar natuurgebied (Flickr/alh1)

"We kunnen al deze erfgoederen bezoeken en waarderen omdat onze voorouders ze voor ons hebben behouden. Het is daarom onze taak om ze voor onze kinderen te behouden, zodat zij ze ook kunnen waarderen en zich kunnen laten inspireren."

Student Recommendations (Aanbevelingen van leerlingen), Werelderfgoed Jongerenforum, Beijing, China

"Werelderfgoederen zouden voorbeelden moeten zijn van effectief beleid en behoud. Helaas worden de hoge standaarden die we van deze unieke gebieden verwachten, niet altijd behaald. Maar als het bezoek aan de erfgoederen streng wordt gecontroleerd en voldoet aan milieueisen, kan dit bijdragen aan behoud op de lange termijn en zorgen voor de nodige fondsgelden."

3.1 Opdracht Bordspel: Werelderfgoed en toerisme

Doel: spelenderwijs leren over de belangrijke zaken die komen kijken bij beheer van een erfgoed en toerisme

Regels:

Verdeel de klas in kleine teams van twee tot vier leerlingen.

Geef elk team tijdens het eerste lesuur informatie over één Werelderfgoed (feiten, foto's, locatie, kenmerken etc.). Elk team vertegenwoordigt tijdens het hele spel hun erfgoed. Met hulp van de docent bereidt elk team voor hun eigen erfgoed een 'managementplan voor toerisme' voor.

In het tweede lesuur kunnen de leerlingen met het spel beginnen. Elk team gooit met de dobbelsteen en gaat naar het juiste vak op het bord. Als beide teams eenmaal hun muntje hebben verplaatst, wordt er een tijd afgesproken (10 tot 30 minuten) waarin de teams kunnen voorbereiden wat hun vakje aangeeft. Als een team er niet in slaagt om de taak te volbrengen, mogen ze niet vooruit op het bord. Wanneer een team op een vak komt met POSTER, moet de tijd gebruikt worden om een poster te maken om het erfgoed te promoten. Het eerste team dat bij de FINISH is en alle taken en posters heeft afgemaakt, is de winnaar.

Tijdens het derde lesuur kunnen de leerlingen de resultaten bespreken en hun posters presenteren.

Type activiteit: opdracht, activiteit in de klas

Duur: drie lesuren

Geschikt voor: maatschappijleer, aardrijkskunde

Nodig: [werelderfgoedkaart](#), korte omschrijvingen, dobbelsteen en munten

Bijlagen: Nederlandse vertaling van de vakken op het bordspel; Engelstalig bordspel.

[Bordspel \(Engelstalig\)](#)

[Vertaling vakjes bordspel](#)

3.2 Opdracht De ongemanierde toerist versus de respectvolle toerist

Doel: een respectvolle toerist worden

Vraag leerlingen om een toneelstuk te schrijven en op te voeren over een ongemanierde toerist. Iemand die geen respect heeft voor erfgoederen, afval op de grond gooit, soms schade toebrengt door middel van bijvoorbeeld graffiti, moet lachen om lokale tradities en gewoontes en alleen geïnteresseerd is in zijn eigen comfort. Een respectvolle toerist wil meer leren over lokale tradities en cultuur (de geschiedenis van het erfgoed, lokale nijverheid, kunst, muziek, eten, kleding etc.). Als het toneelstuk eenmaal is geschreven en uitgevoerd door de leerlingen, bespreek dan hoe zo'n toerist kan veranderen in iemand die wel interesse toont in lokaal erfgoed en Werelderfgoed. Hoe kan zo iemand respect voor erfgoederen tonen? Gebruik daarvoor onderstaande richtlijnen.

Vraag leerlingen om een lokaal of nationaal erfgoed of Werelderfgoed te kiezen. Laat ze een lijst maken met voorstellen voor een campagne met als doel toeristen een nieuwe manier te geven om het erfgoed te bezoeken. Bespreek de voorstellen en deel ze met een plaatselijke toeristenraad of een erfgoedvereniging.

Type activiteit: rollenspel, activiteit in de klas of buiten de klas

Duur: Meerdere lesuren

Geschikt voor: taal, maatschappijleer

Nodig: [werelderfgoedkaart](#), rekwisieten voor het optreden

(flowizm/Flickr)

Algemene gedragsregels voor toeristen

Bij het plannen van hun reis, moeten toeristen:

1. zo veel mogelijk over de bestemming te weten komen;
2. gebruik maken van aanbieders (luchtvaartmaatschappijen, touroperators, reisbureaus en hotels) die zich inzetten voor het milieu;
3. waar mogelijk hun reis in het voor- of naseizoen plannen;
4. naar minder bekende bestemmingen reizen.

Eenmaal op hun bestemming moeten toeristen:

1. de lokale cultuur en tradities respecteren;
2. rekening houden met de privacy, cultuur, gewoonten en tradities van het gastland;
3. de lokale economie steunen door lokale producten en diensten te kopen;
4. bijdragen aan lokale inspanningen om erfgoederen te behouden;
5. letten op de natuurlijke omgeving, de ecosystemen en wilde dieren;
6. culturele erfgoederen en monumenten niet beschadigen;
7. efficiënt omgaan met energie, water en afval;
8. voorzichtig zijn met vuur;
9. geen onnodig lawaai maken;
10. op de aangegeven wegen en paden blijven.

(Bron: Algemene gedragsregels voor toeristen, Gedragsregels met betrekking tot het milieu, United Nations Environment)

(flickr/The Relevant Authorities)

Steeds meer Werelderfgoederen om te bezoeken

In 1978 werden de eerste twaalf erfgoederen op de Werelderfgoedlijst opgenomen. In 1987 stonden er al 289 erfgoederen op de Lijst. Drieëntwintig jaar later, in 2010, stonden er 911 erfgoederen op de Lijst en in 2012 962.

(Flickr/Captn_Jack)

Ieder jaar kiest het Werelderfgoedcomité meer erfgoederen. Jongeren die het UNESCO Werelderfgoed Jongerenforum bezochten, gaven aan zo veel mogelijk Werelderfgoederen te willen bezoeken. Veel scholen liggen echter ver van Werelderfgoederen en het is duur om ernaartoe te reizen. De leerlingen stelden daarom voor dat toegang voor scholen gratis of tegen een gereduceerd tarief zou moeten zijn en dat het lokale bedrijfsleven het vervoer naar Werelderfgoederen kan sponsoren.

In sommige gevallen zouden scholen een activiteit kunnen organiseren om het geld voor een reis naar een Werelderfgoed bij elkaar te krijgen. Denk hierbij aan het verkopen van taarten, auto's wassen of het organiseren van een concert.

Om een bezoek aan culturele en natuurlijke erfgoederen interessant te maken voor leerlingen, is een goede en zorgvuldige voorbereiding van groot belang. Een bezoek kan natuurlijk bijdragen aan de beschadiging van een erfgoed, maar als het goed georganiseerd is, kan het leerlingen inspireren om betrokken te raken bij de bescherming en het behoud.

Het is aan te raden dat Werelderfgoederen:

- toezicht houden op het aantal toeristen, om te voorkomen dat kwetsbare gebieden worden beschadigd;
- looppaden aanleggen voor ouderen, kinderen en gehandicapten;
- geen winkels of andere commerciële panden hebben buiten de hoofdlocatie.

"Ik ben een reiziger. U bent een bezoeker. Zij zijn toeristen. De paradox zit gevangen in deze zin: we houden van reizen naar onherbergzame en prachtige gebieden. Maar we schrikken van de impact van grote groepen mensen die hetzelfde doen. Ieder individu wil kunnen genieten van onschuldige activiteiten in zijn of haar vrije tijd. Toch vormen we met zijn allen bij elkaar een bedreiging voor de plekken die we zo bewonderen. We lopen het gevaar dat we zo veel van onze nationale parken en andere gebieden houden, dat we ze vernietigen."

Adrian Philips, IUCN, 1996

3.3 Opdracht Het beoordelen van toeristenfaciliteiten bij een Werelderfgoed

Doel: het leren om goed te kijken hoe de toeristenfaciliteiten van een erfgoed verbeterd kunnen worden

Plan een excursie naar een erfgoed in de buurt dat populair is bij toeristen. Geef de leerlingen informatie over waar de excursie naar toe gaat en vraag ze om de beoordeling helemaal in te vullen en een verslag te schrijven.

Nadat de leerlingen hun verslagen hebben ingeleverd, legt u ze een samenvatting voor van hun bevindingen. Bespreek samen hoe de faciliteiten verbeterd kunnen worden.

Toeristenfaciliteiten die beoordeeld kunnen worden:

- Wegwijzers naar het erfgoed
- Parkeerplaats
- Toiletten
- Informatie
- Tentoonstellingen
- Souvenirs
- Prullenbakken
- Netheid
- Gidsen
- Versnaperingen
- Overig

Type activiteit: onderzoek, activiteit in de klas, activiteit buiten lesuren

Duur: twee lesuren en tijd buiten schooluren

Geschikt voor: taal, aardrijkskunde of maatschappijleer

4. Virtueel toerisme en Werelderfgoed

Leerlingen kunnen tegenwoordig een virtueel bezoek brengen aan Werelderfgoederen in alle delen van de wereld. Op de Nederlandse website van UNESCO vindt u een interactieve kaart met omschrijvingen, documenten en afbeeldingen van alle Werelderfgoederen (het is mogelijk om per regio of categorie te zoeken).

Bezoek de interactieve kaart op: <http://www.unesco.nl/erfgoed-kaart/zoek>

Er komen steeds meer cd's en dvd's over Werelderfgoed, zoals de tekenfilmserie Patrimonto's Werelderfgoedavonturen. De serie is gebaseerd op storyboards die gemaakt zijn door jongeren. In iedere aflevering staat een Werelderfgoed centraal. Patrimonto geeft uitleg over de geschiedenis, het leven nu, de mogelijke bedreigingen en de oplossingen om het erfgoed te behouden. De filmpjes zijn hier te vinden: <http://whc.unesco.org/en/patrimonto/>

Video: een virtueel bezoek aan Petra, Jordanië.

Video: Petra, Jordanië
http://youtu.be/FLZZ2w-h0_A

5. Het toerismebeleid van Werelderfgoederen

Een grote uitdaging voor Werelderfgoedbehoud is om bezoekers toe te laten zonder dat het schadelijke effecten heeft. Erfgoederen die altijd mooi en goed onderhouden zijn gebleven vanwege hun ontoegankelijkheid, zijn nu gemakkelijk te bereiken via reisbureaus en touroperators. Daarom heeft ieder Werelderfgoed een passend toerismebeleid nodig.

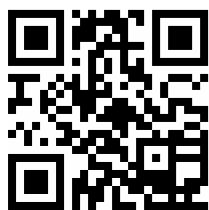
De Chinese Muur (Flickr/d.FUKA)

[De Chinese Muur](#) werd in 1987 op de Werelderfgoedlijst gezet. Het gedeelte van de muur dat jaarlijks miljoenen nationale en internationale toeristen trekt, is het bakstenen gedeelte in de buurt van Beijing, dat gebouwd werd tijdens de Ming-dynastie. In de Gobi-woestijn in de provincie Gansu, kunnen spectaculaire oude overblijfselen bezocht worden. Sommige gedeeltes zijn wel tweeduizend jaar oud. De droge woestijnlucht heeft ervoor gezorgd dat deze kwetsbare materialen behouden zijn gebleven. Bij dit gedeelte van de muur vind je forten gebouwd van modder en zelfs stapels riet, die aangestoken konden worden als waarschuwingssignaal als de nomaden uit het noorden zouden aanvallen. Dit gedeelte van de Chinese Muur krijgt relatief weinig bezoekers en de angst bestaat dat een toename van het aantal toeristen de kwetsbare overblijfselen kan beschadigen.

[Te Wahipounamu](#)

Te Wahipounamu, Nieuw-Zeeland (Flickr/fras1977)

Een van de meest adembenemende natuurlijke Werelderfgoederen is de Te Wahipounamu in Zuidwest Nieuw-Zeeland. Het natuurschoon van dit gebied is goed in stand gehouden. Dit komt onder andere doordat Nieuw-Zeeland zo ver ligt van andere landen. Hierdoor blijft de rijke en unieke biodiversiteit van het gebied behouden. Door verbeterde transportmogelijkheden en een toename in toerisme, weten veel mensen de weg naar Nieuw-Zeeland nu toch te vinden. Er is de afgelopen jaren daarom veel discussie geweest over het aanleggen van een snelweg door het gebied, om twee steden - Haast en Milford - met elkaar te verbinden en zo de toegang voor toeristen gemakkelijker te maken.

Video: Göreme Nationaal Park, Turkije
<http://youtu.be/mKN5muVr5zA>

5.1 Opdracht Het aanleggen van een snelweg door een natuurlijk Werelderfgoed

Doel: het begrijpen van de verschillende standpunten op het gebied van ontwikkeling, toerisme en Werelderfgoed

Verdeel de klas in vijf groepen en geef iedere groep het Werkblad. Vraag de leerlingen om de juiste persoon aan de juiste bewering te verbinden. Geef iedere groep en ieder persoon op het werkblad een nummer (1 t/m 5). Vraag iedere groep om de bewering die bij hun persoon hoort verder uit te breiden.

Nadat ze voldoende tijd hebben gehad om hun beweringen voor te bereiden, kiest iedere groep één leerling die mee zal doen aan een debat in het klaslokaal, waar ze de mening van hun persoon zullen verdedigen. Iedere groep kiest ook een leerling om plaats te nemen in de jury, die na het debat zal beslissen of de weg er komt of niet. Bespreek na afloop de beslissing die is gemaakt.

Type activiteit: rollenspel, activiteit in de klas, activiteit buiten lesuren
Duur: Meerdere lesuren en tijd buiten schooluren
Geschikt voor: aardrijkskunde, wiskunde, scheikunde, taal
Nodig: Werkblad, [Werelderfgoedkaart](#)

(Flickr/Tim Parkinson)

[Werkblad rollenspel bij opdracht 6](#)

6. Opdracht over Werelderfgoed in Nederland: een reis door Nederland

Voor: leerlingen onderbouw voortgezet onderwijs. Je leert over het werelderfgoed in Nederland en brengt het onder de aandacht bij toeristen.

Thema: Werelderfgoed en toerisme.

Past bij: aardrijkskunde, economie, Nederlands, Engels, Mens en Maatschappij.

Sluit aan bij aandachtsgebied UNESCO-scholen: intercultureel leren.

1. Verzamel kennis!

In Nederland hebben we een aantal speciale plekken en monumenten die zo bijzonder worden gevonden dat ze op de Werelderfgoedlijst van UNESCO staan. Dat betekent dat deze culturele of natuurlijke plekken van groot belang zijn voor de wereld. We noemen deze plekken 'werelderfgoed'. Toeristen komen in Nederland dit werelderfgoed bekijken.

a. Lees de paragraaf 'Werelderfgoed, toerisme en duurzame ontwikkeling'. Maak de volgende vragen:

- Wat is het verschil tussen ecotoerisme en cultureel toerisme?
- Hoe kan cultureel toerisme bijdragen aan de dialoog tussen culturen?

b. Welke werelderfgoederen zijn er in Nederland? Kijk op de interactieve werelderfgoedkaart op www.unesco.nl. Wat is bijzonder aan deze plekken? Ben jij op één van deze wereldplekken in Nederland geweest?

c. Verzamel de adressen van deze werelderfgoederen op een lijst. In welke provincies liggen ze? Hoe zijn ze te bereiken per openbaar vervoer, bus of fiets?

d. Print een kaart van Nederland. Als je start op Schiphol welke route zou je dan afleggen om alle 9 werelderfgoederen te bezoeken in één trip? Teken de route op je kaart.

Werk de antwoorden uit en bewaar ze.

2. Actie!

Kies één van de volgende acties:

a. Bezoek één van de werelderfgoederen en bekijk het door de ogen van een toerist. Wat zie je? Wat zou je willen weten over deze plek? Wat valt je op? Maak een beschrijving van deze plek voor een toerist.

b. Bekijk één van de afleveringen van Hollandse Wereldwonderen op www.werelderfgoed.nl en beantwoord de vragen in de Kijkwijzer Werelderfgoed. Zie je toeristen in de aflevering? Wat valt hen op denk je? Wat zou een toerist willen weten over deze plek?

c. Zoek een reisgids over Nederland. Welke informatie staat daarin over de werelderfgoederen in Nederland? Kun je zelf nog meer informatie vinden over de werelderfgoedplekken? Vul de beschrijvingen uit de reisgids aan.

Werk je antwoorden uit en maak een kort verslag van deze actie.

3. Show het!

a. Maak een digitale reisgids voor een trip langs de Nederlandse werelderfgoederen voor iemand van jouw leeftijd die Nederland komt bezoeken. Bekijk ook de paragraaf 'Virtueel toerisme en Werelderfgoed' op Wikiwijs.nl. Wat zijn tips die jij wilt geven? Denk ook aan accommodatie (zoals eet- en overnachtingsmogelijkheden). Denk ook na over vervoer. Per bus? Of is een deel van de reis ook te fietsen?

Vul je reisgids met filmmateriaal, afbeeldingen, plattegrond en beschrijvingen.

b. Beantwoord de volgende vragen:

- Wat heb jij geleerd over de Nederlandse werelderfgoederen?
- Welke van deze werelderfgoederen vind jij bijzonder en is een must-see volgens jou?

Lever in bij je docent: de digitale reisgids samen met alle uitgewerkte antwoorden van deze opdracht.

7. Opdracht over Werelderfgoed in Nederland: poldermodel

Met het poldermodel dilemma's rondom erfgoedbescherming in Nederland oplossen

Voor: leerlingen bovenbouw voortgezet onderwijs. Je leert over het werelderfgoed in Nederland en het omgaan met vraagstukken over werelderfgoed en massatoerisme.

Thema: Werelderfgoed en toerisme.

Past bij: Nederlands, maatschappijleer, geschiedenis en de profielen 'Cultuur en Maatschappij' en 'Economie en Maatschappij'.

Sluit aan bij aandachtsgebied UNESCO-scholen: duurzaamheid.

1. Verzamel kennis!

Werelderfgoed trekt veel toeristen. Ook in Nederland. Denk maar aan de bussen vol toeristen die komen voor de molens van Kinderdijk of de vele rondvaartboten door de Amsterdamse grachten. Dit zorgt voor een spanningsveld van verschillende belangen. Hoeveel ruimte geef je aan toeristen? Wat vraagt het van de omgeving? Hoe houd je het voor de bewoners leefbaar? Welke belangen hebben prioriteit? Hoe los je dat goed op?

a. Lees de paragrafen 'Toerisme: een wereldwijd fenomeen en big business' en 'Werelderfgoed, toerisme en duurzame ontwikkeling'. Maak de volgende vragen:

- Waarom kiezen toeristen er vaak voor om werelderfgoed te bezoeken?
 - Welke gevolgen kan massatoerisme hebben voor het werelderfgoed?
- b. Kies één van de volgende vraagstukken over het werelderfgoed in Nederland.

- Mag je een speedbootrace houden op de Waddenzee?
- Kan de grachtengordel van Amsterdam nog meer rondvaartboten aan?
- Kun je een openbaar fietspad door Kinderdijk afsluiten en het pad alleen voor betalende bezoekers openstellen?

Onderzoek dit vraagstuk. Welke informatie kun je hierover vinden? Welke belangen spelen hierbij? Wat zijn voor- en tegenargumenten? Welke bronnen gebruik je daarbij?

c. Nederland staat bekend om 'het poldermodel' voor het oplossen van vraagstukken waarbij verschillende belangen in het spel zijn. Onderzoek dit poldermodel.

- Wat zijn de uitgangspunten van dit overlegmodel?
- Wat is de ontstaansgeschiedenis?
- Waarom zou dit overlegmodel 'het poldermodel' heten?
- Wat zouden nadelen van dit overlegmodel kunnen zijn?
- Is dit overlegmodel toepasbaar bij alle conflicten en vraagstukken?
- Wat vind jij van dit poldermodel?
- Welke andere overlegmodellen bestaan er?

Werk de antwoorden uit en bewaar ze.

2. Actie!

Kies één van de volgende acties:

a. Breng een bezoek aan één van de Nederlandse Werelderfgoederen. Onderzoek het toerisme rondom het erfgoed. Zie jij veel toeristen? Welke faciliteiten worden geboden aan toeristen? Welke (mogelijke) gevaren nemen toeristen met zich mee op deze plek? Hoe wordt daar rekening mee gehouden? Kun je dat zien?

b. Bekijk op www.werelderfgoed.nl een aflevering van Hollandse Wereldwonderen over de molens van Kinderdijk, de Waddenzee of de Grachtengordel van Amsterdam. Welke verschillende belangen komen aan de orde?

c. Speel in de klas een rollenspel: kies samen een vraagstuk uit vraag 1b. Verzamel voor- en tegenargumenten. Start met een debat. Maar het debat gaat verder; er wordt gewerkt aan een oplossing. Los het vraagstuk op volgens de uitgangspunten van het poldermodel. Bedenk van tevoren welke rollen er zijn en hoe je ze verdeelt. Hoe kun je elkaar tegemoet komen in dit vraagstuk? Tot welke compromissen komen jullie?

Werk je antwoorden uit en maak een kort verslag van deze actie.

3. Show het!

a. Schrijf een adviesrapport voor de directeur van het Werelderfgoed dat je hebt uitgekozen over het oplossen van het vraagstuk dat je hebt onderzocht. Maak duidelijk in je advies hoe de uitgangspunten van het poldermodel een oplossing kunnen bieden. Verwerk je antwoorden bij vraag 1 en 2.

b. Beantwoord de volgende vragen:

- Wat heb jij geleerd over toeristen en werelderfgoed?
- Wat heb jij geleerd over het werken met het Nederlandse poldermodel?
- Formuleer een onderzoeksvraag die interessant is voor een profielwerkstuk.

Lever in bij je docent: het adviesrapport samen met alle uitgewerkte antwoorden van deze opdracht.

8. Suggesties voor aanvullende opdrachten

Tekenen / handvaardigheid / CKV

Bedenk een toeristencampagne. Maak posters om bezoekers naar een erfgoed te trekken. Ontwerp en maak brochures met informatie voor toeristen.

Teken, schilder of bezoek een erfgoed. Werk de schetsen uit tot abstracte kunst of kledingontwerpen

Ontwerp een poster met als onderwerp de noodzaak voor behoud van een lokaal / nationaal / regionaal Werelderfgoed. Zoek afbeeldingen van het erfgoed, onderzoek de reden dat het ontstaan is en hoe het toerisme in de loop van de tijd is veranderd

Aardrijkskunde / geschiedenis

Bedenk waarom (of waarom niet) een erfgoed een toeristenbestemming is. Bespreek of de geschiedenis van het erfgoed het interessant maakt voor lokaal, nationaal, regionaal of internationaal toerisme

Bedenk hoe je de geschiedenis op een levendige manier kunt uitleggen aan toeristen

Kijk naar de erosie van het erfgoed door bezoekers en bespreek oplossingen, zoals alternatieve routes

Internet

Zoek op de woorden 'Werelderfgoed' en 'toerisme' voor meer informatie over Werelderfgoed en toerisme in specifieke landen of gebieden

Taal / literatuur

Schrijf informatiebrochures voor toeristen: algemeen publiek, gehandicapte bezoekers, internationale bezoekers, jongeren, et cetera

Bedenk een reclameslogan voor een erfgoed

Schrijf een audiotour voor een erfgoed en neem deze op

Organiseer een debat of rollenspel over de waarde van een erfgoed en mogelijke bedreigingen door toerisme

Vertaal de informatie over een erfgoed in een andere taal

Bestudeer meerdere folders van lokale, regionale of nationale Werelderfgoederen

Onderzoek of een erfgoed een rol speelt in een roman of verhaal en bespreek hoe literaire teksten onderdeel uit kunnen maken van folders en brochures voor toeristen

Wiskunde

Gebruik tabellen, grafieken en statistieken om trends in toerisme en de mogelijke gevolgen voor Werelderfgoederen te bespreken. Bereken de uitkomst van een enquête of onderzoek

Maatschappijleer

Houd een enquête onder bezoekers van een erfgoed door middel van het uitdelen van vragenlijsten

Interview beheerders van een erfgoed om meer te weten te komen over de positieve en minder positieve gevolgen van toerisme voor het behoud van Werelderfgoederen

Over dit lesmateriaal

Colofon

Auteurs	Marieke Brugman
Team	Wikiwijs Maken Auteurs
Laatst gewijzigd	25 januari 2024 om 11:05
Licentie	De Internationale Creative Commons 4.0 licentie waarbij de gebruiker het werk mag kopiëren, verspreiden en doorgeven en afgeleide werken mag maken onder de voorwaarde: Naamsvermelding, zie http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/ . Meer informatie over de CC Naamsvermelding 4.0 Internationale licentie licentie.

Aanvullende informatie over dit lesmateriaal

Van dit lesmateriaal is de volgende aanvullende informatie beschikbaar:

Eindgebruiker	leerling/student
Studiebelasting	4 uur en 0 minuten
Trefwoorden	burgerschap, duurzaamheid, erfgoed, geschiktvoorunesco, geschiktvoorunescoscholen, toerisme, unesco, wereldburgerschap, werelderfgoed

Bronnen

Video: Wat is UNESCO en wat doet zij?
<http://youtu.be/pLdtbCwll-o>

Filmpje over Borobudur
http://youtu.be/txujqGtB_6g

Video: Petra, Jordanië
http://youtu.be/FLZZ2w-h0_A

Video: Göreme Nationaal Park, Turkije
<http://youtu.be/mKN5muVr5zA>